

MODADA KÜBİZM ETKİLERİ EFFECTS OF CUBISM IN FASHION

Dr. Öğr. Üyesi Başak BOĞDAY SAYĞILI

Atılım Üniversitesi, Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi,
Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü, İstanbul/TÜRKİYE
E-mail. basakbs@gmail.com

İngilizce	ÖZET
<p>Makale Geçmişi: Geliş: 28 Eylül 2018 Kabul: 31 Ekim 2018</p>	<p>Günümüzün felsefi, bilimsel sosyolojik yaklaşımların temellerinin atıldığı sanayi devrimi ile yaşanan sosyal olaylar ve teknolojik gelişmeler, estetik anlayışın değişmesine neden olmuştur. Estetik anlayışın değişimi ile sanat anlayışı da değişime uğramıştır. 19. Yüzyılın sonu “Moda” kavramının oluştuğu ve “Modern Sanat”ın oluştuğu dönemdir.</p>
<p>Anahtar Kelimeler: Moda, Sanat, Kübizm, Moda Tarih</p>	<p>Bu araştırmanın amacı; sanat akımlarından biri olan kübizm sanat akımının etkilerinin görülmeye başlandığı 1900 'lerin başından günümüze kadar olan modadaki etkilerini örneklerle açıklamaya çalışmaktır.</p>
<p>DOI: 10.31566/arts.2018345690</p>	<p>Araştırma, nitel bir araştırmadır. Veri toplama tekniği olarak belgesel tarama yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular, görseller ile desteklenmiştir. Araştırmanın sonucunda, modanın kübizm sanat akımından nasıl etkilendiği ortaya konulmuştur.</p>

ARTICLE INFO	ABSTRACT
<p>Article History: Received: 28 September 2018 Accepted: 31 October 2018</p>	<p>The social revolution and technological developments that have taken place with the industrial revolution that the foundations of today's philosophical, scientific sociological approaches have taken place have caused a change in aesthetic understanding. With the change of aesthetic understanding, the understanding of art has also changed. The end of the 19th century is the period of "Fashion" and "Modern Art".</p>
<p>Keywords: Fashion, Art, Cubism, Fashion History</p>	<p>The purpose of this research; Cubism, one of the artistic trends, is trying to explain with examples the effects of the 1900s, from the beginning of the effects of the art flow to the day-to-day fashion.</p>
<p>DOI: 10.31566/arts.2018345690</p>	<p>Research is a qualitative research. Documentary screening method was used as data collection technique. Obtained findings were supported by visuals. As a result of the research, it has been revealed how fashion is influenced by cubism art movement.</p>

1.GİRİŞ

Sanayi devrimiyle birlikte yaşanan gelişmeler, toplum düzeninde köklü değişimler ortaya çıkarırken, sanat dünyasında da önemli değişimlere neden olmuştur. Sanat, sanayi devriminin ardından modern sanat olarak nitelendirilmeye başlamıştır. Modern sanat tarihçileri, modernizmin temel eğilimini genellikle soyutlamaya yönelik olduğunu belirtmektedirler. İlk soyut resmin kim tarafından yapıldığı bilinmemekle birlikte,

Cézanne'nin "Yıkılanlar" isimli tablosu ilk örneklerden biri olarak gösterilebilir (Lynton;2004:19). Modern sanatın gündeme geldiği 20. Yüzyılın başından günümüze pek çok yeni akım ortaya çıkmıştır. Modern sanattın ana akımları "Fovizm, Kübizm, Fütürizm, Ekspresyonizm, Sürrealizm"dir. Bu akımlardan biri olan "Kübizm" akımını, modern sanatın babası olarak kabul edilen Cézanne'ın, küçük yüzeyleri yan yana getirerek, belirgin özellikleri bir mozaik gibi yerleştirmesinden etkilenen sanatçılar başlatmışlardır (Lynton;2004:24). Endüstri dönemi olan XX. Yüzyılda sadece duygu ve coşkularla çığır açan bir sanat yapılamayacağını savunan (İpşiroğlu;2012:168) Kübizm, 1907-1912 yılları arasında Pablo Picasso ve Georges Braque'ın ortaya atmış oldukları resim stiline verilen isimdir. Soyut sanatın başlangıcını işaret eden Kübizm, iki boyutlu resim yüzeyi üzerinde, birden çok bakış açısını kullanarak üç boyutlu bir etki yaratmaktadır (Ocvirk, Stinson, Wigg, Bone, Cayton;2013:309). Bu iki isim dışında o dönemde pek çok sanatçı tarafından kübizim benimsenmiştir.

Toplumların zaman içinde geçirdiği politik, ekonomik, sosyolojik, kültürel vb. değişimler, sanatın; akımlar, eğilimler, ekoller üzerinden sürekli değişimi ile doğru orantılıdır (Şenel, Karaoğlu;2017:306). Benzer biçimde, doğasında yenilenme etkisi barındıran modanın sürekli değişimi de bu toplumsal durum değişikliklerinden bağımsız düşünülemez. Moda tasarımcısı Schiaparelli'den günümüze moda sektöründe tasarımcılar koleksiyonlarında daha yaratıcı ve özgün olmak için bir konsept üzerinde çalışmaktadırlar (Koca, Koç, Kaya;2015:128). Çalıştıkları konseptlerden biri olan sanat akımları, sanatçıların fikirlerini yansıtmaya biçimi, tanımından yola çıkarak, modada da tasarımcıların ve kullanıcıların fikir ve düşüncelerini yansıtmaya biçimi gibisidir. Tasarım ve sanatı aynı ortak paydada birleştiren bir diğer nokta, her iki alanın sonunda estetik bir ürün yaratma çabasıdır. Sanat, tasarımcılara ilham veren ilk kaynaklardan biri olmasından dolayı, tasarımcılar için sonsuz bir araştırma alanıdır (Varol;2016). Faith Popcorn (1991), kültürel hedef kitleye göre moda trendlerinin,

- Yüksek kültür: güzel sanatlar ve performans sanatlarından;
- Düşük kültür: Yerel olarak takip edilen faaliyetlerden;
- Popüler kültür: Reklam, film, televizyon, dergi, kutlama haberlerinden ortaya çıktığını belirtmektedir.

Yüksek kültür genellikle modacıları ve yüksek dikiş yapan hazır giyim firmalarını etkilemektedir. Örneğin Yves Saint Laurent, Piet Mondrian'dan etkilenerek 1965 sonbahar koleksiyonunu tasarlamıştır. Oscar De La Renta'nın 2012 koleksiyonunda Pablo Picasso'nun kübist resimlerinin etkileri görülmektedir (Brannon, Divita;2015:121). 1908'den 1920'lerin başlarına kadar modanın kübizmden etkilenmesi için kritik zamanlardı. O kritik dönemden sonra yaşanan politik, ekonomik ve sosyal şartların da etkisiyle moda kübizmden oldukça etkilenmiştir (Martin;1999). Kübizm, moda için yaratıcı bir araştırma alanı olmasının yanı sıra iki boyutlu olan tekstil yüzeyini insan vücudunu saran üç boyutlu giysiye dönüştürme aşamasında da (kalıp) kullanılmaktadır. Kübizmin ortaya çıktığı 1908'den günümüze pek çok tasarımcı giysilerini tasarlama aşamasında kübizmden yararlanmışlardır. Tasarımcılar ya giysinin tekstil yüzeyinde, ya biçiminde ya da kalıbında kübizmden yararlanmışlardır. Böylelikle Kübizm sadece resimde değil, modanın yapısına uygunluğu nedeniyle modada da sürekli kendini göstermektedir.

Hanse'nin modayı batının kapitalist sisteminde, geçmiş ve gelecekte giysi stillerinde değişim ve yenilikler olarak gördüğünü (Hansen;2004) ve Baudrillard'ın modanın zaman zaman geriye dönerek, "eski" ve "yeni" tasarımlarda, zamanın eski ve yeni anlayışlarını aynı anda üreterek çelişkili bir durum yarattığını (Baudrillard;2002) aktaran Şahin, bu noktadan sonra giysinin bir ürün olduğunu vurgulamaktadır (Şahin;2016:378). Ürün olarak giysinin moda soyut kavramı içerisinde tasarlanma sürecinde eskilerin yenilenerek, yeni zamanın

şartlarına uygun olarak tasarlanma sürecinde tasarım araştırmalarının önemli bir alanı olan sanattan da ilham alarak tasarlanan ve modada kübizmi yansıtan giysiler bu araştırmanın konusu olmuştur.

2.YÖNTEM

Moda tasarımcılarının kübizm sanat akımından etkilenerek tasarlamış oldukları giysilerin kübizm sanat akımının başlangıcından günümüze kadar ulaşılabilen belgeler doğrultusunda incelenmesi amacıyla yapılan bu nitel araştırmada; belgesel tarama yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmanın evrenini, kübizmden etkilenerek tasarlanmış tüm giysiler oluşturmaktadır. Araştırma örneklemini ise; kübizmin temel etkilerine dayanılarak tasarlanmış olduğu düşünülen ulaşılabilen giysilerin görselleri oluşturmaktadır.

3. BULGULAR

1907'de ilk kübizm resimleri ortaya çıkmaya başladığından günümüze pek çok moda tasarımcısı kübizmden etkilenmiştir. Birden çok bakış açısını kullanarak iki boyutlu bir malzemeyi üç boyutlu göstermeyi hedefleyen kübizm sanat akımı, moda tasarımcıları için çok iyi bir kaynak olmuştur. Moda tasarımcıları fikirlerini modanın hammaddesi olan tekstil yüzeyini üç boyutlu giysiye dönüştürmede, bol kesikli ve keskin hatları kullanarak ve giysiyi oluşturan tekstil yüzeylerinde kübizmden faydalanmışlardır.

1910-1920 yıllarında kübizmin etkileri modada görülmeye başlansa da asıl etki daha sonrasında gerçekleşmiştir. Kübizm, modayı özgünlüğü, bir bütünün parçalara bölünmüş hali olması nedeniyle, bir giysinin insan vücudunu saran parçalı bir bütün olduğu düşünüldüğünde prensipte çok yakın çalışma alanları olduğu söylenebilir. Kübizm akımı modayı etkilemesi ile akım daha çok çevrelerce görülür ve fark edilir olmuştur (Martin;1999:16).

Resim 1.

Resim 2.

Resim 3.

Kaynak:https://books.google.com.tr/books?id=Fq3RbM4d4CkC&pg=PA35&lpg=PA35&dq=Leneif+fashion&source=bl&ots=LePCGDwT00&sig=Bw4xrhACmcgADsUFv6DrHMTIHmg&hl=tr&sa=X&ved=2ahUKewjklvB_9_cAhVFJ5oKHXd6BbkQ6AEwCXoECAkQAQ#v=onepage&q=Leneif%20ofashion&f=false

Kübizmin modadaki ilk ve uzun süre öncülüğünü yapan Gabrielle Chanel'dir. Chanel ve Picasso'nun ilk birbirlerinin işlerinden etkilenmesi, Chanel'in, Picasso'nun dekorasyonunu yaptığı "Antigone" adlı oyuna kostümler tasarlaması ile olmuştur. Chanel ilk kareli palto stilini yaratmış, tül kafesli dar kreptöşin elbisesi moda dergilerinde haber olmuştur (Dereboy;2008:46). Chanel hem yüzey tasarımında, hem form, hem de biçim tasarımında kübizmden etkilenerek giysiler tasarlamıştır. Desenleri parçalamış tekrar birleştirmiştir (Resim 1-2).

1920'lerde Pariste önemli bir moda evi olan Leneif'te kübizmden etkilenenlerdendi. Leneif, Resim 3'te görüldüğü gibi form, biçim ve renk bakımından kübizmden faydalandığı görülmektedir.

Resim 4.

Resim 5.

Resim 6.

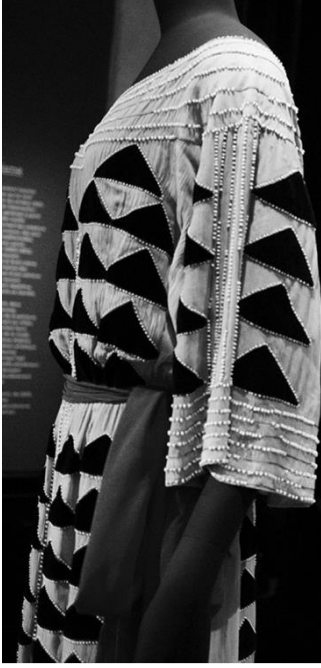
Kaynak. <https://20thcenturydesignersfinalproject.weebly.com/jean-patou.html>
<http://collections.vam.ac.uk/item/O75097/evening-dress-paul-poiret/>
<https://theredlist.com/wiki-2-23-1249-1253-view-1920s-profile-caroline-reboux-2.html>

Jean Patou'nun 1920'li yılların spor giysisinde (Resim 4) köşeler, kareler, kesikler ve parçalar görülmektedir.

Paul Poiret'in 1933'e ait krem ve yeşil renkli parçalı gece elbisesinin de (Resim 5) kübizm etkisinde hazırlandığını söyleyebiliriz.

Caroline Reboux'un, 1920'lerde tasarladığı kap, kübist hareketin etkilerini taşımaktadır (Resim 6).

Resim 7.

Resim 8.

Resim 9.

Kaynak. <https://meganinsaintemaxime.com/2015/03/19/new-fashion-exhibition-jeanne-lanvin-in-paris/>
<https://www.europeana.eu/portal/en/exhibitions/les-couturiers/madeleine-vionnet>
<http://www.vogue.it/en/news/encyclo/designers/v/madeleine-vionnet>

Jeanne Lanvin'in de 1920'li yıllarda tasarlamış olduğu giysilerde kübizmin etkisi görülmektedir (Resim 7).

Madeleine Vionnet; kübizmden etkilenecek pek çok giysi tasarlamıştır. Tasarlamış olduğu özellikle eteklerde kübizmin etkileri belirgin bir şekilde görülmektedir (Resim 8). 1932 yılında tasarlamış olduğu gece elbisesi ise, biçim bakımından kübizmden faydalanarak, giysinin kalıbı hazırlanırken bütün keskin hatlarla parçalanarak oluşturulmuştur. Renkler yine kübizmin renkleridir (Resim 9).

Resim 10.

Resim 11.

Kaynak. <https://vintagedancer.com/1940s/1940s-ladies-workwear-clothes/>
<https://www.europeana.eu/portal/en/blogs/dior-the-new-look-revolution-at-musee-christian-dior-granville>

1940'lı yıllara gelindiğinde 2. Dünya Savaşı nedeniyle kadın giysilerinin formu erkek giysilerine daha çok benzemiştir. Artık kadınlar çalışma hayatında daha çok yer almaktadır. Bu nedenle daha rahat giysilere ihtiyaç duyulmaktadır. Savaşın varlığı giysilere askeri tarzı yansıtmıştır. Bu dönemde kalıpsal olarak daha keskin hatlı giysiler kullanılmıştır (Resim 10).

1947'de Christian Dior'un "New Look" koleksiyonuyla kadınlara toplum içindeki yeri yeniden hatırlatılarak, kadın giysileri vücut hatlarını yeniden ortaya çıkaran ancak herşeye rağmen keskin hatlardan ve kübizm etkisiyle hazırlanan giysilerde çok kullanılan pili ve piliselerden yine de vazgeçilmeyen giysiler tasarlanmıştır (Resim 11).

Resim 12.

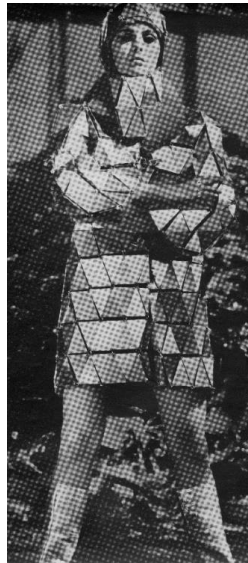
Kaynak. <http://www.thepeoplehistory.com/50sclothes.html>

1950'lerin sonunda kareli kumaşlar yeniden moda sayfalarında kendini gösterirken hem yapısal hem de yüzey desenlerinde kübizm etkileri görülmektedir. O dönemde bu etkilerinin görülmesi sadece sanatsal etki değil, aynı zamanda dönemin politik, ekonomik, zorlu ve kesin kurallı dönemleri olmasının da etkisi büyüktür (Resim 12).

Resim 13.

Resim 14.

Resim 15.

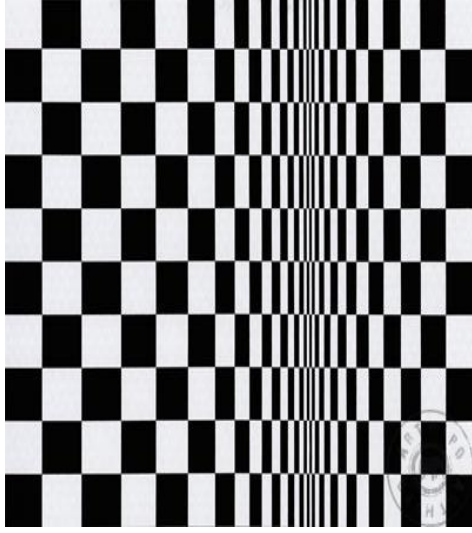

Kaynak. <https://vogue.com.tr/haber/yves-saint-laurentin-modaya-yon-verdigi-ikonik-anlar/2>
<https://theredlist.com/wiki-2-23-1249-1258-view-1970s-profile-paco-rabanne-3.html>
http://uk.fashionnetwork.com/news/Paco-Rabanne-styles-sexy-aliens-for-spring,514306.html#.W21K_tlzYdU

Yves Saint Laurent'ın Mondrian'dan esinlenerek hazırlamış olduğu koleksiyon 1960'lı yıllara damgasını vurmuştur ki Mondrian'ın da kübistlerden çok etkilendiği bilinmektedir (Resim 13).

1960'lı yıllara damgasını vuran bir başka isim Paco Rabanne'dir. Paco Rabanne de bütünü parçalayarak kübizm etkili giysiler tasarlamıştır (Resim 14). Metal elbisesi hem 1960'ların uzay ruhunu yansıtmaktadır hem de kübizmi yansıtmaktadır. Paco Rabanne 2000'li yıllarda bile hala kübizmin etkisini moda hissettiren yegâne markadır (Resim 15).

Resim 16.

Resim 17.

Resim 18.

Kaynak. <https://www.arthipo.com/artblog/sanat-tarihi/op-art-sanat-akimi.html>
<https://trendychicvintage.wordpress.com/2012/10/17/op-art/>
<https://www.accessoriesmagazine.com/breaking-trends-spring-2013-optical-prints/>

1960'lı yıllarda optik resim olarak bilinen Op-art sanatı gündeme gelmiştir. Op-artta, kübizmdeki gibi bütün parçalara bölünür ve sürrealizmde olduğu gibi göz yanılsamalarına neden olur. Bu sanat akımı; kübizmin ve sürrealizmin etkilerini ve öğelerini aynı anda kullanılarak yeni bir sanat akımı oluşturulmuştur (Resim 16).

Resim 19.

Resim 20

Kaynak. <https://auntiefashion.wordpress.com/2011/05/17/oscar-de-la-renta-resort-2012/>
<http://www.kaluginastyle.com/en/how-to-choose-your-summer-skirt/>

1960'lardan sonra kübizmin etkileri daha çok Op-art sanatı ile görülse de 2000'lere gelindiğinde kübizmin modadaki etkileri hem biçim, hem form hem tekstil yüzeyi hem de renk olarak görülmektedir (Resim 17). 2000'li yıllarda giysilerin etek uçlarında keskin köşeli hatlar oluştuğu görülmektedir (Resim 18). Giysilerde çok parçalılık ve bu çoklu parçaların belirginleştiği görülmektedir. Bu çok parçalılık Op-art'a gönderme yapsa da temelinde kübizim yer almaktadır. Aynı zamanda Kübizmin renkleri olan siyahlar, bejler, toprak tonları ile 2000'li yıllarda çok karşılaşılmaktadır.

4. SONUÇ

Sanayi devriminin ardından 20. Yüzyılla birlikte başlayan modern sanatın ilk akımlarından biri olan Kübizmin öncüleri, Ceazanne'nin resimlerinden etkilenen Picasso ve Braque'tır. Picasso, Braque ve akımın diğer sanatçıların eserleri moda dünyası için ilham kaynağı olmuştur. Özellikle 1910-1920 yıllarında modada kübizmin ilk tohumları atılmış, 1920-1940 yılları arasında ise moda da kübizm büyük bir yükseliş yaşamıştır. 1960'larda modada yeniden doğan kübizm, daha sonra Op-Art sanatı olarak modada devam etmiştir. 2000'li yıllara gelindiğinde kübizm yeniden modada hayat bulmaya başlamıştır. Bütünün parçalara bölünmesi ile ifade edilen kübizimde koyu renkler ve toprak tonları tercih edilmiştir. Öncelikle Kübizmin renklerinden etkilenen moda, daha sonra bütünün parçalanmasından faydalanılarak iki boyutlu olan kumaşı üç boyutlu insan yüzeyini kaplamak için faydalanmış ve giysilerin kalıplarında kullanmıştır. Daha az kumaş harcayarak vücudu saracak giysiler oluşturulmasında ve bu parçalanmanın kübist resimlerde olduğu gibi kesin hatlarla tasarlandığı görülmüştür.

Moda da kübizmden ilham alan tasarımcılar ve moda evleri; Gabrielle Chanel, Leneif, Jean Patou, Paul Poiret, Caroline Reboux, Jeanne Lanvin, Jean Paquin, Madeleine Vionnet, Christian Dior, Yves Saint Laurent, Paco Rabanne'dir

Sanat akımları, belirli bir dönem başlayıp bitmezler. Sanatçılar ve tasarımcılar için sanat akımları her daim araştırma kaynağı olabilecek bir alandır. Kübizimde bu akımlardan biridir ve bu akımı moda, kendi alt alanlarında dönem dönem ilham almaktadır.

KAYNAKÇA

- BRANNON, E. L.; DÍVITA, L., (2015), Fashion Forecasting, Fourt edition, Fairchild Books, Bloomsbury Publishing, New York, London.
- DEREBOY, J.,(2008), Moda ve 100 Yılın Moda Tasarımcıları, Özel Güzel Sanatlar Stilizlik-Moda Ltd. Şti., Ankara.
- İPŞİROĞLU, N.; İPŞİROĞLU, M.,(2012), Oluşum Süreci İçinde Sanatın Tarihi, Hayalperest Yayınevi, İstanbul.
- KOCA, E.; KOÇ, F.;KAYA, Ö.,Yöresel Dokumaları Güncel Tasarımlarda Yorumlamak “Kargı Bezi Örneği, The Journal of Academic Social Science Yıl:3, Sayı:9, Mart 2015, s.125-133.
- LYNTON, N.,(2004), Modern Sanatın Öyküsü, (Çev.;Prof. Dr. Cevat Çapan, Prof. Dr. Sadi Öziş), Remzi Kitapevi A.Ş., İstanbul.
- MARTİN, R.,(1999), Cubism and Fashion, Metropolitan Museum of Art, New York.
- OCVİRK, O.G.; STINSON, R.E.; WİGG P.R.; ROBERT O., B.; CAYTON, D.L., (2013), Sanatın Temelleri-Teori ve Uygulama, Editör:Nazlı Eda Noyan, Çeviri:Nur Balkır Kuru, Ali Kuru, Karakalem Kitapevi Yayınları, İzmir.
- ŞAHİN, Y., (2016), Geleneksel Türk Giyim Kültürü ve 20. Yüzyıl Modasının Kesişme Noktası: Geometrik Kesim, SDÜ ART-E Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Dergisi, Mayıs/Haziran 2016, Cilt:9, Sayı:17, s:376-390, ISSN 1303-2698.
- ŞENEL, E., KAROĞLU, H.,(2017), Postmodern Dönemde Estetik ve Tüketim Kavramları Açısından Sanat ve Moda Etkileşimi, ulakbilge 5. 10, 303-329.
- VAROL, E.; 2016, “The Relationship Of Fashion And Art And Art Literacy Of The Students Of The Department Of Fashion Design”, Global Journal on Humanities Social Sciences, Vol:2 No:1,s:437-452.

Görsel Kaynaklar

- Resim1.2.3.https://books.google.com.tr/books?id=Fq3RbM4d4CkC&pg=PA35&lpg=PA35&dq=Leneif+fashion&source=bl&ots=LePCGDwT00&sig=Bw4xrhACmcgADsUFv6DrHMTIHmg&hl=tr&sa=X&ved=2ahUKEwjkiVb_9_cAhVFJ5oKHXd6BbkQ6AEwCXoECAkQAQ#v=onepage&q=Leneif%20fashion&f=false
- Resim 4. <https://20thcenturydesignersfinalproject.weebly.com/jean-patou.html>
- Resim5. <http://collections.vam.ac.uk/item/O75097/evening-dress-paul-poiret/>
- Resim 6. <https://theredlist.com/wiki-2-23-1249-1253-view-1920s-profile-caroline-reboux-2.html>
- Resim 7. <https://meganinsaintemaxime.com/2015/03/19/new-fashion-exhibition-jeanne-lanvin-in-paris/>
- Resim 8. <https://www.europeana.eu/portal/en/exhibitions/les-couturiers/madeleine-vionnet>
- Resim 9. <http://www.vogue.it/en/news/encyclo//designers/v/madeleine-vionnet>
- Resim 10. <https://vintagedancer.com/1940s/1940s-ladies-workwear-clothes/>
- Resim 11. <https://www.europeana.eu/portal/en/blogs/dior-the-new-look-revolution-at-musee-christian-dior-granville>

- Resim 12. <http://www.thepeoplehistory.com/50sclothes.html>
- Resim 13. <https://vogue.com.tr/haber/yves-saint-laurentin-modaya-yon-verdigi-ikonik-anlar/2>
- Resim 14. <https://theredlist.com/wiki-2-23-1249-1258-view-1970s-profile-paco-rabanne-3.html>
- Resim15. http://uk.fashionnetwork.com/news/Paco-Rabanne-styles-sexy-aliens-for-spring,514306.html#.W21K_tIzYdU
- Resim 16. <https://www.arthipo.com/artblog/sanat-tarihi/op-art-sanat-akimi.html>
- Resim 17. <https://trendychievintage.wordpress.com/2012/10/17/op-art/>
- Resim 18. <https://www.accessoriesmagazine.com/breaking-trends-spring-2013-optical-prints/>
- Resim 19. <https://auntiefashion.wordpress.com/2011/05/17/oscar-de-la-renta-resort-2012/>
- Resim 20. <http://www.kaluginastyle.com/en/how-to-choose-your-summer-skirt/>